

UDVARHELYI HIRADÓ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 forint.
Egy szám ára 8 kr. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 3 frt — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.

Felelős szerkesztő: **Cs. Szabó Kálmán.**

Szerkesztő
és laptulajdonos: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. A bélyeg díj
külön minden beiktatásnál 30 kr. Nyilttér sora 25 kr.
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Az iskolai év végén.

A tanév véget ért. Egymásután záródnak be az egyetem, a fő-, közép- és elemi iskolák kapui. A merre a vonatok robognak, ezer és ezer fiatal embert, gyermeket szállítanak a vidékre, a tíz hónap óta nem látott boldog családi otthonba. De vajjon boldogság lesz-e mindegyiknek a vakáció? Bizony nem mondhatjuk. A mosolygó gyermekarcok között itt is, ott is feltűnik egy-egy halovány fiú, könyező szemével. Ezek egy esztendőnek összetört reményességét siratják; ezek nem örömet, hanem bánatot, keserűséget visznek haza szülőikhez. Ha ugyan egyáltalán be mernek állítani a rossz bizonyítványt, mert odafajultak immár a századvégi erkölcsök, hogy nem egy rossz diák dobja el magát könnyelműen ilyenkor az életét. A hírlapok hoznak erről szomorú referádákat; a tanügyi férfiaknak pedig bőségesen van azután alkalmuk a szünidő alatt elmélkedni arról, hogy s mint lehetne valami orvosságot találni, hogy ezeknek a megdöbbentő jelenségeknek valahogy gát vessenek.

Kétségtelen, hogy minél lelkiismeretesebben fogja fel hivatását a tanár, annál kevesebb bukott diák kerül ki a keze alól. Az is kétségtelen azonban, hogy a professzor sincs isteni hatalommal felruházva, hogy a tanulni nem akaró, daczos, önfejű vagy pedig nagyon korlátolt eszű gyermeknek tölcserrel csöpögtesse a tudományt agyába. A szülőknek volna tehát kötelességük, hogy az ilyen gyermekeket, más, nekik jobban megfelelő, például ipari vagy kereskedelmi pályára adják, ne hagynák ezeket a szerencsétleneket proletárokká, a társadalom hasznavehetetlen tagjaivá zülleni azon a pályán, melyhez sem hajlamuk, sem pedig képességük nincs és a melyen soha nem találják meg életük boldogulásának útját.

És mégis mit tapasztalunk? Azt, hogy a legtöbb szülő, sokszor keservesen összeszerzett vagyonának feláldozásával is gyermekét erőnek erejével az ugynevezett lateiner-pályára akarja nevelni. Így történik aztán, hogy míg a gazdasági és ipari szakiskolák aránylag nagyon gyéren vannak nálunk látogatva, addig például a gimnáziumok zsufolva vannak tanuló ifjúsággal. Egyes nagyobb városokban párhuzamos osztályokat is állítanak fel, de még ezek sem képesek befogadni a diáksereget. Ennek a következménye az, hogy a tulnyomó részben tehetségtelen növendék megakadályozza még a tehetségesebb ifjak kellő fejlődését is, a tanár pedig túl lévén terhelve, a legjobb akarata mellett sem képes megoldani feladatát, amint azt lekiismerete sugallata szerint óhajtaná. Azok a szülők is nagyon nagy hibát követnek el tehát gyermekeik jövődjé ellen, akik korán meg nem értik azok hajlamait s a nekik legjobban megfelelő pályára nem utalják őket. Mindegy mesterségesen szaporítják ezzel a félig képzett emberek számát, akik aztán végig nyomorogják a nekik oly sivárrá lett életet. Hiszen csak körül kellene tekinteniök és meggyőződhetnének arról, hogy ma már annyi

a hivatalkereső ember Magyarországon, hogy feléne is alig jut egy-egy darab kenyér.

Az elmúlt iskolaév folyamán a vallás- és közoktatásügyi miniszter kezdeményezésére hosszabb szaktanácsok folytak egyéb okairól is az iskolai proletariátus elszaporodásának s a tömeges diák-buktatásoknak, melyektől csak úgy feketednek így június közepe és vége táján a kiadott tanügyi értesítők. Az általános nézet abban csucosodott ki, hogy az egyik ok a tanulók túlterhelésében is keresendő. Egy középiskolai diák-gyerek nálunk csakugyan annyira túl van terhelve, hogy a legszükségesebb szórakozásra alig marad neki ideje, ha mindennap el akar készülni iskolai feladataival. Így azután még a legszorgalmasabb, de szerényebb talentumu ifjú képzettsége is egyoldalú marad s mikor kilép az élet forgatagába, szinte tehetetlenül áll a reá várakozó feladatokkal szemben, mert a mi iskolánk legnagyobb része a multban egyáltalán nem nevelt az életnek. Az új középiskolai tanrend beállításánál Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ezen visszasságon óhajtott segíteni, amely hogy beváltja-e a hozzáfűzött reményeket, azt a közeli jövő fogja megmutatni. Annyit már ma is el kell ismernünk, hogy erőteljesebb lépés ez egy egészségesebb irány felé, mely célul tűzte ki maga elé nemcsak a léleknek, hanem test szervezetének fejlesztését is.

Mi türelem, tagadás, a léha, uraskodó szellem, melytől a most élő nemzedék is meglehetősen fertőzve van, megérett a bukásra s elkövetkezett az az idő, amikor az iskolától a művelt fiatalság számára nem csak bizonyítványt és abszolutoriumot várunk, hanem megbízható tudást s általában olyan nemzedéket, mely a magyar faj pusztulását elég erős, versenyképes legyen megakadályozni.

Hisz a mai nemzedék még abban a tudatban nevelkedett, hogy a haza forró szeretete bizonyos mennyiségű éljen elkiabálásából áll. Ámde a jövődjé nemzedék sorsát, még a legzajosabb hazafi sem hajlandó a megélhetésnek erre a letűnő módjára bizni.

Most az iskolai év végén pedig a magyar apák és anyák, midőn betekintenek gyermekeik bizonyítványába, győződjenek meg arról, hogy okos, észszerű dolog-e őket azon a pályán hagyni, melyre eddig szánták őket, vagy pedig gyermekeik jövődjé nem követeli-e azt meg, hogy más életcélt jelöljenek ki számukra. Hiszen a tapasztalat bizonyítja, hogy aki például nem lesz jó orvos, abból lehetett volna igen derék kereskedő, s akiből sohasem lesz professzor, abból válhatott volna igen derék gazdatiszt vagy előkelő iparos.

A szülőknek, tanügyi férfiaknak kell arra közös erővel közrehatni, hogy Magyarországnak egy olyan nemzedéket neveljenek, mely minden téren — melyet neki az élet kijelöl, megállja helyét. Amit eddig e tekintetben mulasztottunk, nemzetünk, hazánk jövődjé, boldogulása követeli azt meg, hogy azt haladéktalanul helyrehozzuk, kipótoljuk.

A praemium.

— Haller János gróf távozása. —

Mult számunkban már hosszasan foglalkoztunk *Haller* gróffal, a ki megvált három éven át viselt magas méltóságától, a mely időtől teljesen a közjó érdekében kívánt felhasználni. Ezen eszmény megvalósítására inányította egész tevékenységét; — ez adott neki kitartást, erőt a felmerülő akadályok leküzdésére, — ez fokozta tettvágyát, mennél inkább közeledett a kitűzött cél felé.

Udvarhelymegye közönsége háláját impozáns módon róta le a távozó főispánnal szemben; fáklyás zenét, majd bankettet rendezett tiszteletére.

Hétfőn 19-én délután 3 órára, a vármegyeház nagytermében gyűltek egybe az egyes hivatalok és testületek, bucsut venni *Haller* gróftól. Az egész terem zsufolásig megtelt feketerubás urakkal, míg a karzatot elegáns hölgyközönség lepte el.

Jakab Gyula alispán tolmácsolta azt a vesztegetést, a mely nemcsak a vármegye tisztviselőit, hanem az egész vármegyét, a közszellemet érte. A beszédre *Haller* gróf következő szavakkal válaszolt.

Haller gróf beszéde.

Szeretett munkatársaim! Kedves barátaim!
Mélyen tisztelt királyi kinevezett urak!

Felséges jó uram királyom kegyeskedvén engemet legmagasabb elhatározásával, tekintettel saját kérelmemre főispáni hivatalomból fölmenteni; minekutána e magas felmentés folytán lelépek a küzdteréről s végleg visszavonulok a közpályáról, ez alkalommal utolszor jelentem meg önök között, mint főispánjok, bucsut veendő mindnyájuktól.

E rám néző véghetlen fájdalmas momentumban, midőn is három évi együttlét, együtt munkálkodás után talán örökre bucsut kell mondanom mindnyájuknak, nem tagadhatom el, lelkemet nehéz bánat uralja s nem csak hogy alig találok szavakat a bucsuzásra, de sokat kinzott lelkem egész erejét végtelenig feszítve bírok csak jelen perczen e helyen állani.

Vajmi kínos óra ez uraim!

Azonban bármily kínos is, nekem az elől kitérnem nem csak nem volt szabad, de fenéig ki kell üritnem mostoha sorsom diktálta bűrök pohárát s még azt sem mondhatom, mit a hajdani görög bölcs a méregpohár kiürítésekor hangoztatott, hogy az nem fáj! Nem mondhatom ezt, mert nekem végtelenül fáj, fáj pedig rettentő keservesen!

Ezért jöttem nehéz szívvél ez alkalommal önök kezé, mert hisz mi sem természetesebb, mint az, hogy végtelen fájdalmas dolog azoktól venni egy egész életre végbucsut, kik az embernek drágák, becsültek, kedvesek valának! bucsut venni a szülőföldtől, melyhez hála, szeretett, ragaszkodás fűzi s szakítani azzal a munkakörrel, melylyel lelkünk összefort!!

Uraim! Három hosszú éve mult annak, hogy e nemes vármegye kormányzata kezeimbe lett leletve; még máig is fülembé cseng és soha sem fogom feledni a királyi szót, melylyel felséges jó uram, királyom kihallgatás rendén ekként rendelt állásomba: „Nehéz lesz önnek helyzete, súlyos állapotokat fog találni, kitartást sikert kívánok önnek!!!“ s a királyi szóval kötelességemmé lett téve szeretett szülőföldem, a székely anyavármegye ugyszólva újjáalakításának, fejlesztésének, felvirágoztatásának nehéz munkája.

Mindnyájuk előtt ismeretesek az akkori állapotok s az sem titok önök előtt, hogy mily emberfeletti küzdelmet, harcztot kellett folytatnom! bizony keserves volt e küzdelem uraim s nehéz a feladat, a melyre felsőbb parancsra vállalkoztam vala!

En ezek ecsetelésébe ez alkalommal bővebben bocsátkozni nem fogok, tartózkodom ettől, mert a bucsu órája nem alkalmas erre, de már azért is, mert én a feledés sűrű fátylával óhajtom eltakarni mind azt, mi keservet hozott én reám s csak arról kívánok megemlékezni, mi kedves vala itt létem alatt én nekem.

Kedves barátaim! Méltóztatnak tudni, férfi korom legszebb éveit töltöttem el itten s akként töltöttem el, hogy ma visszapillantva a multakra, nyugodt lelkiismerettel elmondhatom, miszerint teljes szellemi és fizikai erőmet egész odaadással, mi áldozatot sem kímélve mindig, minden körülmények között vármegyém, a közjó s embertársaim jól felfogott érdekeinek szenteltem.

S ez nem is lehetett másként, mert ez a vármegye az én édes szülőföldem szívemhez van nőve s a munkakör annál kedvesebb, annál kellemesebb volt nekem, mert lelki büszkeséggel mondhatom el, hogy birtam népem, székely véreim, birtam munkatársaim, birtam a társadalmi tényezők bizalmát, szeretetét, becsülését.

E kincs birtokában hatalmas támogatásban lettem részesítve magas kormányom minden tagjától s dicsekvés nélkül, büszkén vallhatom, hogy mint birtam annak idejében bizalmát szeretetét a Bánffy-kormányának, utolsó perczig Széll Kálmán ő excellenciája bizalmával s kitüntető jó indulatával, — mondhatom — félreismerhetlen barátságával tisztelt meg.

Mindezekért nagyon fáj, hogy itt kell most hagynom állásomat, de hát ez nem lehetett másként, a csillagokban úgy volt megírva s ennek úgy kellett történnie s nekem most ketté kell vágnom mindazon drága kötelékeket, melyek ide fűznek s mely kötelékek mindig vérezni fognak; s jó Istenem tanum rá, hogy végső óráimig mindig fájdalmasan sajgó sebeket fognak megkínzott lelkemben hátrahagyni!

Örökre vérezni fognak e sebek, hogy itt kell hagynom hű munkatársaimat, barátaimat, kik megértve intencióimat, hű gondnal s buzgó törekvéssel osztották meg a munkát velem, ide hagynom szülőföldem szeretett népét székely véreimet, kik bizalommal támogattak küzdelmes munkám közepette s szeretettel védtek, oltalmaztak megtámadtatásomban s velem sirva osztozkodtak lelki bánatomban.

Az elválás e nehéz órájában csak egy vigasztal s hitem, reményem, férfi meggyőződés az, miszerint e becsület, hűség, szorgalmas megyei tisztikar a jövőben is mint eddig, annak a nemes munkának fogja szentelni szellemi és fizikai erejét, mely vármegyénk felvirágoztatását czélozza s vármegyém közönsége azt a szeretetet, azt a bizalmat, melylyel engemet igénytelen szülöttjét elhalmozott meg fogja osztani barátaim, munkatársaimmal s szülőföldem, melynek mindig boldogítására törekedtem, felvirágozni, haladni fog! s az a fa, melynek gondozása 3 éven át rám volt bízva s melyet annyi hű gondnal, aggodalommal kuráltam, öntöztem, neveltem sokszor — mint jól tudják önök mindnyájan — oly nehéz viszonyok között, — hatalmas terebélyes fává fog megerősödni. Mindennapi imámban kérem jó Isteneimet, hogy úgy legyen!

Mondom, ez vigaszom, mert jól tudom, hogy Önök a megkezdett munkát tovább fogják fejleszteni, s általam fennen lobogtatott zászló nem fog porba hullni.

Uraim! Barátaim!

Három évi főispánságom, együtt munkálkodásunk alatt mindig csak szeretettel párosult meleg ragaszkodás vonzott, kötött Önökhöz, s mindig örömmel, készségesen elismertem kifejtett munkásságuknak érdemét és mindig csak hálás, igaz köszönettel fogadtam s viszonztam azon érzelmeiket, melyeket Önök személyem iránt tápláltak, tanusítottak.

Szolgálatom ideje alatt nem egyszer, de mondhatom folytonosan oly erős és kíméletlen bíráltnak volt kitéve minden ténykedésem, mint főispán ténykedése talán soha, de e legtöbbször elfogult és igazságtalan kritika sem — s erre büszkén, nyugodtan hivatkozhatom — nem tagadtam meg tőlem két jellemvonást, melyeknek egyike a tiszta kéz, másika pedig az önzetlen jóindulat.

Ez előbbire tekintettel, igen is a jellemtelenséget, az incorrektséget hajthatlan szigorral üldöztem, ostoroztam lépten-nyomon, de embertársaimmal s így önökkel szemben is, mindig csak jóindulat vezetett; — lehettem, mint voltam is néha kíméletlenségig szigorú, de igazságtalan soha, s ha vannak Önök között, kiket e szigor folytán megbántottam volna, itt, ez ünnepélyes perczben, férfias őszintesé-

gel kérem fel, bocsássonak meg nekem, amint készségesen örömmel bocsátom meg az ellenem törtéteket — egynek kivételével, midőn a rut, az undok hálátlanság ütött sebet lelkemen.

Ezt soha meg nem bocsátom, mert valamint hi'em azt, hogy a hazaárulás sem ég, sem földön bűnbocsánatot nem nyerhet soha, úgy a hálátlanságot a férfijellem oly szégyenfoltjának tartom, melyet sem vér, sem semmi le nem moshat soha!

Munkatársaim! Kedves Barátaim! Mélyen tisztelt királyi kinevezett urak!

Az elválás órájának végső percét élve, fogadják most egyenként s mindnyájan szeretetök, bizalmok, támogatásukért lelkemnek legmélyebb, leghálásabb köszönetét, s engedjék meg, hogy e keserves perczben kérve-kérhessem, végrendeletemként hagyassam meg azt, hogy amint Önök engemet, e nemes vármegye volt főispánját, 3 éven át hiven, a közjó érdekeivel összeforrvá szolgáltak és támogattak, úgy szenteljék jövőre is buzgó szolgálataik teljét utódoknak, kit felséges jó Uram helyembe rendel, s azoknak a traditióknak, melyek e megyében hivataloskodásom alatt a becsület hófehér tiszta zászlója alatt gyökeret vertek.

Ezt kérem Önöktől most, midőn ide kell hagynom e helyet, félrevonulandó csendes magányomba. Én elmegyek, helyettem eljövendő utódom, s Önök kapuak új főispánt!

Ismerve utódom fényes szellemi tulajdonait, kipróbált közigazgatási talentumát, nyugodt vagyok arról, hogy alatta, a mire én lélekéből törekedtem, vármegyém közigazgatása mintaszerűvé fog emelkedni; a béke helyre áll s egyesült erővel fognak a szent cél felé törekedni; én szívvel kívánok utódom munkájához sikert, eredményt, s rózsásabb, nyugodtabb pályafutást, mint az enyém vala, — önöknek meg lelkem mélyéből kívánom, hogy utódom érdemük szerint megbecsülje munkatársait, s oly forrón szeresse, mint én szerettem végig.

Legyenek meggyőződve mindnyájan arról, hogy valamint egyfelől bárhová fog is dojni engemet sorsom, utolsó óráimig mindig csak fiui szeretettel, hálával s legmélyebb érdeklődéssel fogom figyelemmel kísérni vármegyém, édes szülőföldem beléletét, érdekeit, fejlődését, — éppen úgy lelkemből az Önök iránti tisztelet és szeretést érzése kihalni soha sem fog, s mindig büszke leszok arra, hogy az Önök élén Udvarhelyvármegyének három éven át főispánja lehettem.

Nagyon köszönöm szives megjelenésüket! — Kérem, tartsanak meg jó emlékezetükben, mint a hogy én azt mindig fogom tenni!

Éljenek boldogul, a jó Isten Önökkel!!

Hatalmas éljen zugott föl az emelkedett hangon, szónoki hévvel előadott beszéd után, a melynek ismétlése mellett oszlott szét az egybegyűlte nagy tábora.

A fáklyásmenet.

Este nyolcz óraker mozsár lövés jelszóra egyszerre két helyről indult el a fáklyásmenet. A Kosuth-utczában a kaszárnyán, míg a Bethlen-utczában a kórházon felül gyülekeztek nagyszámban a fáklyavivők és a míg ezek az első zenekar hangjai mellett vonultak a vármegyeház elé, amazoknak a polgári zenekar játszott a indulót. Nyolcz óra elmúlt volt, a midőn a két csapat a helyszínére ért, a melyet impozánsan kivilágított. Az elhelyezkedés után a Dalárda elénekelt: a Szózatot, a mely után dr. Valentsik Ferencz a következő beszédet tartotta:

Méltóságos gróf ur!

Az emberi élet azon pillanatai, a midőn a hidegen számító ész korlátait áttörök a szív mélyéből fakadó igaz érzelmek viharai, igen gyakran contrastokat teremnek. Egy ily contrast a mai est.

Hiszen a fáklyák vörösvilága a felzuduló éljenriadal, szokás szerint, örömet hirdet, pedig a mai napon szivettépő, lelket facsaró, igaz fájdalomnak, a válás mélyen átértett keserűségének kell, hogy kifejezői legyenek.

E pillanatban vármegyénk és városunk egy igen csekély töredéke orgiát ül dobzó kárörömében, hanem mi, e nagy tábor, e nagy hatalmas és erős szabadelvűpárt, át tudjuk érezni és érteni, a közügyeket méltóságod távoztával ért súlyos csapást.

Három éve annak, hogy méltóságodat a legfelsőbb királyi kegy, sokat zaklatott és szenvedett vármegyénk élére állította. Soha ősi szabadság és alkotmányosságához szoktatott törvényhatóság rosszabb viszonyok közt nem lehetett, mint ekkor a mi vármegyénk.

Egy párt, helyesebben egy klikk-uralomnak rémes sötétsége, fojtózatos párázata feküdt a testén; elfojtva abban a szabad élet működést.

Méltóságod erős férfikézzelel ragadta meg a gyep-lőt s a mely nehézségek köztiszteletben álló elődjét eltávolzni kényszeríték, soha utjából el nem téríték, meg nem tántoriták. Pedig méltóságod nem volt a közélet embere; csendes családi otthonából, szeretettel és odaadó rajongással bélelt puha fészkből szállt a közélet tengerére, hogy egy viharokkal küzdő, sokat hányatott hajó kormányát átvegye.

És haladt a cél felé soha nem csüggedő kitartással, a nagy férfiakat jellemző erős akarat elhatározással, mely a természetrendje szerint meg is teremtette áldásos gyümölcsseit; vissza adta a vármegye békéjét, helyre állította a megromlott társadalmat s az emberek, a kik nem voltak szoktatva a a szabad levegőn járáshoz, újra talajt érezve lábaik alatt, újból kezdtek érezni, gondolkodni, saját eszük szivük és lelkük sugalata szerint cselekedni.

Csuda-e tehát, ha szivük hálával, odaadó rajongással telt meg, azon férfival szemben, ki számukra mindezt visszaszerzé? Hanem azért nehezen ment a szivekben való térfoglalás. A kényelemre hajló ember a szokás rabja, a ki megszokta a börtön bűzhődtségét, a ki hozzá szokott a sötétséghez, annak szemét sérté a napvilág, nem esett jól az élenydas levegő.

Mint ki nehéz álomból ébredt fel, melynek kábultsága még mindig fogva tartja, úgy e vármegye közönsége is zsibbadást érzett tagjaiban s méltóságod humanitása, nagy ember szeretetére volt szükség, hogy ezt a zsibbadságot eloszlatassa.

És a mint a fagy engedett, a mint a szivek kezdtek felmelegedni, akkép veszett el a talaj, a monopolizált klikk uralom lábai alól. S ekkor történt, mi ilyen alkalommal rendesen történni szokott, hogy méltóságodat tele torokkal a legerőszakosabb zsarnoknak s a szabadság, jogok eltiprójának kiálták ki, ép azok, kiknek zsarnokságát megtöré s kik rövid idővel azelőtt a jogfosztás művészetét a tökély legmagasabb fokára emelék.

Ha zsarnokság az, megkövetelni, hogy a kik a közügyek élén állanak, erőink legjavát vigyék a küzdelemben, megkövetelni, hogy lankathatatlan, soha nem szünő buzgalommal teljesítsék a rájuk mért feladatot, megkövetelni, hogy szeplőtlen jellemük, molesztalan nevükkel imponáljanak a nép előtt, melynek vezetésére hivatta vannak, ha zsarnokság a felburjánzott visszaélések kiirtása, akkor zsarnok volt méltóságod és ezt a nevet büszkén elviselheti.

Azt is mondják méltóságod ellenségei, hogy páratlan kitartással, hatalma egész nagy súlyával üldözött egyeseket. De mi, a kik szerencsések voltunk méltóságod közvetlen közelében lehetni, a kik ösmertük cselekvései, törekvései indító okát, jól tudjuk, hisszük és valjuk s tanuságot teszünk róla a világ előtt, hogy méltóságod nem ösmert magasabb feladatot, mint segíteni mindenütt a hol csak segíthetünk, enyhíteni minden szenvedést, felemelni magunkhoz minden elnyomottat és helyreépíteni minden igazságtalanságot.

Ez volt rugója minden cselekedetének, legfőbb karakteristionja egész működésének.

Mi, ez az egész lelkes tábor, kik körül vesszük méltóságodat, az elröppent három év alatt megtanultuk ösmerni méltóságod fenkölt lelkét, szivjóságát, a szép jó és magasztosért hevülni tudó gondolkodás módját, tanultuk bámulni erős kitartását, lankadni nem tudó munkaerejét s mély tisztelettel hajlunk meg, a megalkuváshoz nem szokott szilárd jellemű előtt.

És most a midőn körünkből távozni kénytelen, köny lopózik szemünkbe s szivünket ki nem fejezhető, bár érthető keserűség szállja meg.

Jól tudjuk, hogy nem egy országos rendszer-változás, nem is ellenségeinek intenciója, nem is a fékevesztett gyűlölet ezer tüzsurása az, mely méltóságodat távozásra kényszeríti, hanem egy mind-ezeknél nagyobb hatalom, a saját adott szava.

Nem teszünk ezért szemrehányást, mert mindennek felett tiszteljük az adott szó szentségét s kalap levéve állunk meg egy igazi férfi nagysága előtt.

De arra kérjük méltóságodat, hogy ha körünkből el is távozik, vigye magával a mi emlékünket.

Emlékezzék meg arról, hogy itt e helyen, hol oly sokan félre ismerték, a hol oly sok szenvedés, üldöztetés és méltatlanságot kellett étszenvednie, ezek élnek, a kik méltóságodat szivükbe zárták s a kik rövid, de áldásdús működésére, egész életükön át hálátelt szivvel fognak visszagondolni.

Kísérje méltóságodat a mi áldásunk minden utain s legyen oly boldog, a mily boldoggá ezt a szegény vármegyét fenkölt lelke tenni szándékozott.

Az éljenzés csillapultával Haller gróf következőleg válaszolt:

A búcsúbeszéd.

Tisztelt Uraim! Székely véreim!

Becsületet munkától edzett kezeikben égő szövétnekkel, őszintén nyílt lelkükben meleg szeretettel kerestek fel most Önök engemet, hogy utolsó Isten-hozzádot mondjanak a körükből távozó barátoknak, a közélet teréről visszavonuló egyszerű munkásnak!

Áldja meg a jó Isten mindnyájukat érte!

A kezükben füstölő szövétneknek ég felé törő lángja lelki szemeim elébe idézi fel a letelt időket, a multat, s felújítja emlékezetemben azt a szép, csillagos áprilisi estét, midőn Önök, székely véreim, beigtatásom napján először keresének fel kezeikben égő szövétnekkel, s tisztelték meg szívük meleg üdvözlésével.

Eljöttek és felkerestek engemet Önök, székely véreim akkor is, s mint e nemes vármegye és város küldöttjei, nem szokásból, tettetésből, de szívjószáguktól indítva, őszintén biztatva, bátorítva, üdvözöltek! A fátylak vakító fényénél, a Rákóczy velőtrázó dallamánál biztosítottak akkor arról, hogy mig igaz leszek, mind végig velem lesznek székely véreim!

Oh be jól, be végtelenül megnyugtatólag esett nekem e bátorító őszinte szó! Lelkembe véstem az üdvözlésnek minden betűjét, szavát, s büszkén, felémelt fővel fogtam a munkához! Tudtam én azt jól, hogy nagy munka, nehéz feladat vár rám, de Isten nevében erőt éreztem arra, — s az elhangzott biztató szó megacélozta erőmet! Kezembe vettem a zászlót, melyet Uram Királyom parancsára kezembe kellett vennem, s megkezdtem pályafutásomat, megkezdtem a munkát.

Megkezdtem! de már a kezdet első percében is csalódás állta utamat, mert a békés munkakör helyett, körültem vad harci riadó hangzott fel, s megindult újlag az évek óta dúló ádáz, örületes személyeskedő harcz, a melyben testvér-testvér ellen küzdött, s a poklok minden ördöge harczba szállt a jog, az igazság, a tisztességgel szemben, — s ez örületes harcz undok, piszkos hullámai nem kimélve semmit, mi szent, büzhödté tették vármegyénk társadalmi életének levegőjét.

Ilyen körülmények közepette — éjt, napot töltve, görnyedve a munkában — lépten-nyomon küzdve, harczolva, perczig sem ismerve nyugtot, szenvedtem át főispánságom első, de vajmi keserves évét.

Alig hinném, hogy akadna székely véreim között valaki, ki előtt ezen idők küzdelmei ne lennének ismeretesek. E küzdelem s terhes munka közepette felve, aggódva kellett látnom még azt is, hogy embertársaim, polgártársaim tulnyomó része nem bizik még erőmben s aggódva tart attól, hogy ez emberfeletti küzdelem folytán elvesztem hitem, munkakedvetem, s a hullám elsodor a kormányrudtól, s hajóm sohasem ér a révbe. Mit tagadnók, a harcz közepette igen sokan voltak még olyanok is, kik sem hideg, sem meleg magatartással kívánták biztosítani jövőjüket, de ezekkel szemben büszkén kimondom azt, hogy volt egy lelkes kis gárda — áldja Isten őket érte — melynek tagjai élet-halálra sorakoztak mellém, úgy az ember, mint a főispán mellé, s védték, oltalmazták körömszakadtáig azt a zászlót, melyre jog, igazság, becsület volt s van felírva, s mely ma már fennen lobog s tisztán, szeplőtlenül adom át barátom, utódomnak.

Telt az idő s beléptem főispánságom második évébe is; sokat vesztve tüzből, erejéből, még dult ugyan a harcz, de a kised gárda már a nemes vármegye és város polgárai csatlakozása folytán hatalmas, terebélyes csapatná erősödött, mig tulfelöl a sötétség, az ármány lovagjai úgy álltak magukban, mint szétoldott kéve, s a jószágos Isten kegyelméből valahára megingott az öreg föld ez önző, nyomorult had lábai alatt.

De ördögi rosz szellemük most sem pihent, újabb tervet kovácsolva, az elvek harca helyett, melyet ezek ugyan sohasem ismertek, — a legundorítóbb aknamunkát, hadjáratot indították minden ellen, mi szent és tisztességes, feltörték a sirokat, megrabolandó az emberek eszményét, hitét, üdvét, s mindezt tették azért, hogy még jobban feldulhassák a megye békéjét s még jobban pellengérezhessék ennek hírnevét, s megöljenek engemet lélekben, mint testben!

Ekkor újból megjelentek Önök s önökkel az egész vármegye, kezökben újból égett a szövétnek, lelkükben a harag, a megvetés, — eljöttek, hogy velem sirjanak bánatomban, eljöttek, hogy igazán érzett szeretetük s ragaszkodásuknak világraszóló tüntetőleg s félreismerhetlenül kifejezést adva — kiűzzék a társadalmi tisztesség templomából e nyomorult sirrablókat.

Csak fejedelmet, nem pedig a közélet szegény harcósát megillető diadalmenettel hoztak engemet vissza, forró szeretettel, lelkükből ölelve karjaikba, minden ajkon csak a szeretet, a vigasz, a részvét honolt.

Ezen reám és a Gróf Haller családra örökre feledhetlen napnak estéjén kigyulltak újlag a szövétnek s a felséges szép juniusi estén székely véreim, polgártársaim légiója hozta meg nekem a legszebb, a legdicőbb üdvözlést, mert keblükre öleltek!

Felséges juniusi est vala, a csillagok milliárdja ragyogott felettünk, s köztük fönt az égen, mint egy napkirály vakító fényben szórta sugarait a székely csillag, büszkén hirdetve milliárd társainak: alá nézzetek, lássátok még nem fajult el az én népem vére, a drága székelyvér!

A lángoló szövétneknek már leégtek, füstjök tovaszállt a magasba és Önök visszatértek megint csendes hajlékukba én meg nehéz munkámhoz láttam, kétszeres erővel fogtam most újból munkámhoz, többé nem csak a kötelesség szava sarkalt, de buzdított ama büszke öntudat, hogy most már teljesen birom, mire törekedtem, vármegyém s városom lakóinak, polgárainak szeretetét, bizalmát s ha e drága kincset már képteien vagyok is meghálálni, de egész erőmből, odaadással kell törekednem, hogy azt megtarthassam!

Uraim! Senki sem vetheti szememre a tétlenséget; küzdtem, munkáltam, fáradtam embertársaim érdekében, fáradtam vallás, születés, rang, nemzeti-ségi különbség nélkül, mert mindnyájan egyaránt öleltek keblükre s mindnyájuknak egyaránt valék adós s örömmel álltam meg helyemen, mert tudtam, éreztem, hogy pályatársaim szeretnek, szeretnek igazán.

Igy telt el főispánságom 3-ik, mondjuk legboldogabb éve; most beköszöntött a tavasz s a márczius meghozta a kikeletet, mindenki örülve látta, hogy a tél fagya még a kedélyekről is leolvadt, az egyetértés, megelégedés kezdett visszatérni mindenfelé s végrevalahára állásom, helyzetem is kellemes, nyugodt vala, — ekkor hirtelen lesújtott a villám; derült égből tört le rám s a sok küzdelem után igazán élvezett megelégedés, lelki öröm közepette oly kötelezettséggel álltam szemben, mely elől önérzetes férfinak, ha élte vesz is oda, kitérni nem szabad. És nem is tértem ki, lemondtam állásomról s lemondásomat miniszterelnököm többszöri felkérése dacára sem revocálhattam többé!

Önök szerettek s szeretnek; én arra kérem a ki szeret s becsül, ne kérdeje tőlem, miért tettem ezt, nyugodjanak bele, maradjon ez az én titkom a sirig; hangozom s a köny szememben eléggé áruló, hogy elhatározásom vérig sebezte lelkemet!

En most távozom szülőföldemről csendes magányomba, nem sokára talán még messzebb távozom... ha sebzett is a lelkem, öntudatom nyugodt, hogy kötelességemet hiven, utolsó perczig teljesítettem s ha az elért eredmény jóval hátrább áll a becsületes törekvésnél, az nem az én hibám. S mikor távozom, akkor is kötelességet teljesítek.

Távozom lelkemben gazdagabban, mint jöttem, mert magammal viszem embertársaim szeretetét, becsülését s ez drága kincs nekem a sirig s áldás fiaimra!

Távozom lelkembe ölelve mindnyájukat! Végbucsumként kérve-kérem mindnyájukat, szeressék önök e vármegye megszentelt földjét, szülőföldemet oly forrón, mint én szeretem s szeretem a sirig; szeressék jobban azt, mint a zarándok a hitet, mert ő bolyongván a világban, elvesztheti azt és elkárthatik, de e megye lakóira az üdvösség és elkárthatás csak itt lehetséges! Jobban szeressék, mint fecske fészket, melyet elhagyva újat talál, mert a székelynek itt kell élni és meghalni! Dicsőséget, fényt, nagyságot tán találhatunk a nagyvilágban, de ezen a földön kívül számunkra szeretet nincs sehol!

Szeressék e szent földet! De ne elrepülő szavakkal, melyeket elsodor az idő, mint a vihar a futó homokot, hanem szeressék cselekedettel, mely márványba vési nevük emlékezetét!

Meg kell ragadni minden alkalmat, hogy hű és méltó gyermekei lehessünk a székely anyavármegyének. Áldozzon a gazdag, dolgozzék a szegény, a hatalmas parancsoljon, a szolga engedelmeskedjék; küzdjön a férfi, a nő lelkesítsen; még az öregnek és beteg-

nek is van kötelességük: ők imádkozzanak e szent földért!

Nem feledem egy perczre sem, hogy hol beszéllek. Magyarország megszentelt földének e részecskéje, a székelység anyavármegyéje, mindig erős, megvívhatlan bástyája volt a magyar nemzet nyelvének, szokásainak, aspirációinak, hazaszeretetének és mindig teljesítette a hazaszeretet kötelességeit, ha élni, ha meghalni kellett. Legyen e föld mindig mintaképe a hazaszeretetének.

S hogy e szentföld, szeretett szülőföldem felett lengjen mindenkor a jó Isten áldása, egyetértés, béke, szeretet honoljon mindnyájuk között, becsületes törekvés és munka emelje még nagyobbá a székelyt, én véreim — ezért fogom a távolban is mindennapi forró fohászatot az ég urához emelni.

És most midőn életemben talán utoljára szólhatok önökhöz, bucsuszóm csak a legmélyebb hála és köszönet szava lehet; a forró köszönet tolmácsolója, hogy szeretettel támogattak, bizalmukkal ajándékoztak meg, baráti elnézéssel valának fogyatkozásaim iránt s kellemessé tették nekem azt a munkakört, mely 3 évi itt létem alatt osztályrészembe jutott s feledhetlenné, örökre feledhetlenné három évi főispánságomat.

A jó Isten legyen mindnyájukkal, ő védje, oltalmazza vármegyémét s e nemes várost végtelen, örök időnkig.

Köszönöm, lelkemből köszönöm szívjószágukat, arra kérem, tartsák meg jó emlékülken lelkében keservvel távozó igaz hív barátjokat.

Ismételten felhangzott az éljen, a mely aztán most végtelennek tetszett. Csak lassan oszlott szét a szinte egygyé verődött tömeg s a fátylak füstje még sokáig ott gomolygott, tanúságot téve a város és megye népének — haláljáról.

A bankett.

A fátylasmenet lejártá után a Müller-szálló éttermében gyűltek össze mintegy 150-en, hogy fehérszta mellett is bucsut vegyenek a távozó főispántól. Ősi szokás szerint a toaszokban nem volt hiány. Az első ilyent gróf Haller tartotta, éltetvén a királyt. Azután a toaszok sokasága így következett: Dániel Gábor képviselőházi alelnök Hallerre, mint jóbarátra; Haller gróf az egybegyűltekre; dr. Václav Ferencz Széll Kálmán miniszterelnökre s indítványozta egy üdvözlő sürgöny küldését, a melyet azután a jelen voltak mind aláírtak; Bedő Ferencz a Haller családjára; Szabó Ferencz a Haller családjára; Mester János, Végő Mihály Hallerre; Haller gróf Hollaky Arthur főispánra; Jakab Gyula id. és ifj. Dániel Gáborra; Dániel Károly a törvényhatósági bizottságra; Jaeger József Jakab Gyulára.

Sokáig volt egybegyűlve a szép társaság jó hangulatban s az álmos nap már régen felemelte fejét, a midőn oszladozni kezdettek a jelenvoltak.

A kollegium évváró-ünnepélye.

Az ev. ref. kollegium jutalomkiosztás-, zene- és énekpályázatokkal kapcsolatos évváró ünnepélyét a töle már régóta megszokott fényvel s a termet zsufolasig megtöltő közönség élénk érdeklődése mellett, mult vasárnap, délután 3 órakor tartotta meg.

Az ünnepélyt az ifjusági zenekar „Aria”-ja nyitotta meg. Gönczi Lajos, igazgató az ev. ref. egyházkerület néhai nagyrődemű püspökéről, Szász Domokosról tartott az elhunyt nagy jelleméhez és elvülhetetlen alkotásaihoz minden tekintetben méltó emlékbeszédet, s annak végeztével megemlítve pár jelentékenyebb mozzanatot a kollegium mult évi történetéből, kiosztotta az önképzőkori és tornapályadíjakat és jutalmakat. Hogy mekkora munkásságot fejtett ki az ifjuság nemcsak az önképzőkör, de a tanári kar részéről is kitűzött néhány terjedelmesebb és behatóbb tanulmányozást igénylő pályakérdésnek megoldásában, eléggé bebizonyította csak az a körülmény is, hogy csaknem félórát tartott a részint régi alapítványokból, részint a mostani nemes inteniók következtében befolyt adományokból létesített pályadíjak és jutalmak kiosztása. A kollegium értesítője bővebben fogja feltüntetni ezt.

Volt az ünnepélynek egy eddigelé szokatlan s közönségünk előtt ismeretessé csak most vált pontja is — a gyorsíráverseny. Ugyanis a gyorsírásnak megkedveltetése és szorgalmas tanulása végett Szabó András tanár felejtethetetlen s korán elhunyt felesége emlékét az intézetnél egy kétszáz koronás „Vajda Rózsika alapítvány”-nyal örököltette meg, melynek évenkénti kamatai az évenkénti évváró ünnepélyeken

megtartandó gyorsíráverseny jutalmazására fordítandók. A verseny két csoportban (kezdők és haladók) igen élénk érdeklődés mellett folyt le, perczenként 120, illetve 160 szótagos sebességgel s 4-4 percig tartó dictatummal, melynek végeztével a versenyzők nyilvánosan felolvasták scriptumaikat, A 4 koronás díjat Reichert Pál III. o. tanuló nyerte el, a 6 koronást Szén András VII. o. tanuló.

Ezt követték a zenepályázatok a Haller-féle jutalmakra (14 arany). Haller Louise grófnő boldogult és dicső emlékezetű atyja intenióit követve, oly sokféle téren mindegyre megmegnyilatkozó lelkes áldozatkészségéről tett bizonyosságot, midőn ezuttal is a szép művészetek iránt buzdító és lelkesítő s a kollegium évszáró ünnepélyeit igazi ünnepélyekké tevő adományával egy koll. előjáróság, mint az ifjuság és a nagyközönségnek osztatlan tiszteletét és leg-hálásabb köszönetét érdemelte ki. Facta loquuntur! Az ilyen cselekedetet dicsérrel magasztalni nem kívánatos, maga magában hordja az a legfényesebb elismerést!

A verseny alkalmával az első díjat (4 arany) Baku Róbert VIII. o. t. nyerte el, a 2-ikat (3. ar.) Félegyházy Ernő VIII. o. t., a 3-ikat (2 ar.) Kovács Lajos VII. o. t. Fuvólával pályázott és nyert 2 aranyat Bolesch Henrik VI. o. t., gordonkával 1 aranyat Mokesch Frigyes VII. o. t. A szintén Haller-féle 1 drb arany énekjutalmat Apáthi Zoltán V. o. t. nyerte el; a Gyárfás-féle 2 frt 50 krost Kökössy Károly VII. o. t. Ugyanezen versenyen 1-1 frttal jutalmazta Dr. Nagy Sámuel ügyvéd Fejes Gerő IV. és Soós Árpád III. o. tanulókat.

A Daniel Anna-féle alapítványnak 5 frtos díját Bedő Béla III. o. t. nyerte el hegedűversenyen.

A Kiss József-féle 25 frtos jutalmat, mivel a szavazatok Péter Sámuel VIII. o. és Fazakas Sándor VII. o. között összeváltak, szépirásért sorshuzás után utóbbi nyerte meg, az előbbi pedig szintén Dr. Nagy Sámuel ügyvéd 5 frttal ajándékozta meg.

-6-s.

Ujdonságok.

Olvasóinkhoz. Az új félévvel szemben lapunkat főleg sok szavakkal ajánlani az olvasóknak. Megmondtuk már, hogy az olyan bizonyítvány, a mit maga állít ki a lap maga mellett, nem sokat érhet okos olvasó előtt.

Komoly törekvésünkben, a közönségnek minél élénkebb, frissebb, megbízható és tisztességes hangon irt lapot adni, nem fogunk lankadni ezután sem, sőt a közönségnek lapunk iránt példátlanul megnyilatkozó rokonszenvét, most kettőzött igyekezettel kívánjuk kiérdemelni.

Munkatársaink jeles gárdáját főleg sok tartjuk felsorolni, mert arról már t. olvasóink meggyőződhetek, hogy azok a főváros és városunk legjobb erőiből telnek ki s a kiknek szives ígéretét bírjuk, hogy lapunkat időközönként felkeresik.

Itt felkérjük azokat a t. cz. vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetésük e hó végével lejár, hogy azokat megújítani s a hátralékos díjakat még e hó folyamán beküldeni sziveskedjenek.

Nyáron az egész fűrdő idő alatt előfizetőink kívánságára, a lapot bárhová utánküldjük.

Az előfizetési és megrendelési feltételek lapunk homlokán olvashatók.

Hymen. Medgyesy Dezső m. kir. póstatiszt a jövő hó folyamán jegyzi el Régius Leontin kisaszszonyt Szász-Régenben.

Hollaky Arthur főispán városunkban. Hollaky főispán 20-án kedden délután városunkba érkezett. A vasutnál Haller gróf és Jakab alispán várták. Hollaky főispán aznap délután 4 órára a megyei tisztviselőket a megyeház kistermébe hívatta össze s őket magának egyenként bemutatatta, a mely után az épület helyiségeit tekintette meg. Hollaky főispán már szerdán délután elutazott városunkból, hogy a jövő hó 5-én állandó tartózkodásra térjen vissza. A hivatalos fogadtatása előreláthatólag 5-én délután lesz, a törvényhatósági instelláló közgyűlés pedig csütörtökön délelőtt lesz megtartva, a mely után a főispán a főreáliskola tornacsarnokában mintegy 350 terítékű bankettet fog rendezni. Hollaky rövid itt tartózkodása alatt Haller grófnál volt megszállva.

Az érettségi vizsgálatok az ev. ref. kollegiumban dr. Mezei Ödön főgondnok elnökle mellett dr. Ballagi Aladár pesti egyetemi tanár s kormány képviselő jelenlétében f. hó 19-20-án tartatott meg kiváló szép eredményel, a mennyiben 15 jelölt kö-

zül csak egy tanuló vettetett vissza 2 hónapra egy tantárgyból, a többi érettnak nyilvánított.

Péter és Pál. A csütörtöki Péter és Pál napján érik Magyarországon a buza. Kasza, sarló ki van fenne és ki van készítve a nagy munkára, mely nálunk minden jólétnek, minden uri módnak ősi forrása. — Ez nap különben más valami fontos dolog is történik országszerte. Ezer és ezer tanuló kapja az nap kézhez az iskolai bizonyítványt, a mely egy évi munkáról, buzgóságról hozza meg az ítéletet. Mennyi remény, mennyi várakozás fűződik ahhoz az egyszerű papiroshoz, a mely indiszkrétül elmeséli, hogy mint és hogyan tanult a kis diák és leány. Micsoda győzedelmes arcot csinál, a kinél a „jeles” dominál! Apa és anya dicséretére éppen úgy örül, mint az ajándékára, de a mi ennél is több, büszkévé teszi a szigorú tanár ur elismerésére. Sőt a nagy diák is, a ki a középiskolai tanrendszerrel lesújtó kritikát mond és saját szavai szerint „az életbe lép ki,” ő is szívesen veszi a jó bizonyítványt. Bár a tanárok ehhez nem sokat értenek. A rossz bizonyítvány boszus tulajdonosa pedig két dolgot konstatál határozottan. Először, hogy az illető tanárnak — a mint különben már régen tudja — érthetetlen „pikk”-je van reá. Másodsor, hogy a csufos eredményről Mariskának vagy Annuskának nem szabad semmit sem megtudni. A Mariska nevével azután el is felejtí a rossz bizonyítványt és örül, vigad a többiekkel. Örülnek mindannyian az édes vakációnak, a szép természetnek, mert kün a réteken a fecsegő patak partján, sötét, árnyékos erdőben, fák és virágok között, milyen szépen is fog eltelni az a két hónap . . .

Meghívó. A helybeli alsófoku kereskedelmi iskola tanulóinak évszáró vizsgálatá ma délután 2-4 órakor lesz a kisdud óvoda földszinti termében. E vizsgálatra az érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Az áll. felsőleányiskola évszáró vizsgálatait e hó 21 és 22-ik napjain tartotta meg nagy érdeklődés mellett. Az első osztály vizsgálatá szerdán, míg a második osztályé csütörtökön volt s a jelen voltak meggyőződést szereztek a tanulók sokoldalú ismereteiről, melyeket nyugodt, meggondolt feleleteikkel hoztak az egybegyűltek tudomására. Laikusoknak hiába erősítgetnök, hogy szinte hihetetlen az eredmény, a mit ez a leányiskola elér; nem dicsérjük tehát az iskolát, hanem kimondjuk őszintén, hogy e sikernek titka, az iskola jósága tanárnőin és tanárain foldul meg, a mi aztán sarkalja a növendékeket a tanulásban; a mihez még hozzá tesszük a lányok szorgalmát, meleg odaadását: előttünk állnak a tényezők, a melyekből e két napi vizsgálaton felmutatott siker terem. Az első osztálynak 28 rendes és 2 magán-, a másodiknak 17 rendes és 4 magántanulója volt, kik közül kitűnő vizsgálatot tett 8 jelest 17, jót 18, elégségest 2, míg nyolczan nem vizsgáztak.

Halálozás. E hó 20-án hunyt el Sepső Lajosné Szabados Ilona életének 24-ik évében. Temetése 22-én történt meg a reformátusok szertartása szerint Halálát férje és 2 gyermeke, valamint a nagyszámu rokouság gyászolja.

A főreáliskolai ifjuságának tornavizsgálata 18-án tartatott meg szép számu közönség jelenlétében. Az érdeklődés azonban korántsem volt akkora, mint a megelőző évben, a minek oka az esős időnek volt tulajdonítható. A vizsgálat a tornacsarnokba volt megtartva s az ifjuság szabatos, szép kiviteli gyakorlatait a jelen volt közönség élénk tetszéssel fogadta. A kiválóbb tornászok megjutalmazására mintegy 38 korona gyűlt össze, mely összegből 13 tanuló kapott kisebb nagyobb díjakat. A Gyertyánffy-féle alapítvány kamatából Weisz Gyula 6. o. tanuló egy 10 koronás aranyat nyert, mint a legkiválóbb tornázo.

A főispán fogadtatása. Jakab alispán és Gyarmathy polgármester ma délelőtt 9 órára a vármegyeház nagytermébe értekezletet hívtak össze, a melyen Hollaky főispán érkezése alkalmával tartandó ünnepségek részletes megállapítása fogja a gyűlés egyetlen tárgyát képezni.

Évszáró ünnepély. A helybeli állami felsőleányiskola évszáró ünnepélyét ma délelőtt 11 órakor a főreáliskola tornacsarnokában tartja meg a következő sorrenddel: 1. Szózat. Egressytől. Előadja a növendékek kara. 2. Titkári jelentés. Tartja Zakariás Margit II. o. n. 3. Ima. Györy Vilmostól. Szavalja Máthé Vilma II. o. n. 4. Mi a haza? Ábrányi Emiltől. Szavalja Ábrahám Ilona II. o. n. 5. Vándordal. Bónickétől. 4 szólamu női kar. Énekli a

növendékek kara. 6. Munkácsy Mihályhoz. Pósa Lajostól. Szavalja Pallós Gizella II. o. n. 7. Imakönyvem. Reviczky Gyulától. Szavalja Gotthárd Juliska II. o. n. 8. A strassburgi harangok. Várady Antaltól. Szavalja Farczady Erzső I. o. n. 9. Czinka Panna. Farkas Imrétől. Szavalja Szöllösi Irén I. o. n. 10. Bortal. „Bánk-Bánk”-ból. Erkeltől Sopran solo. Énekli Zakariás Margit II. o. n. énekkar kíséret mellett. 11. Zichi Gézához. Endrődi Sándortól. Szavalja Vásárhelyi Anna I. o. n. 12. Magyar nyelv. Ábrányi Emiltől. Szavalja Kiss Erzső I. o. n. 13. Népdalegyveleg. Énekli a növendékek kara.

Pénztár vizsgálat. Említettük volt, hogy a belügyminiszter egy belügyminiszteri számvizsgálót küldött le a megyei pénztár alapos felülvizsgálata végett. A vizsgálat e hó 2-ikától 21-éig tartott s a pénztárban az apró lényegtelen hibákat leszámítva, pontatlanság nem találtatott.

Dajka-képző tanfolyam. Székely-Udvarhely városban a dajkaképző tanfolyam okt. 1-én fog megnyilni. Jelentkezni lehet Gyarmathy polgármesternél.

Szejké-fürdő megnyitása. A Szejké-fürdő ma délután fog ünnepélyesen az első zenekar közreműködésével megnyilni. A Szejké-fürdőt, — a melynek épületei ugyan szánandó állapotban vannak, — hanem a kitűnő hidegvize, a mely városunknak egyik gyógyfürdője is, a jókarban lévő vendéglő, hol állandóan izletes ételeket és italokat lehet kapni s az árnyas utakkal ellátott erdő — kellemes kiránduló helylyé teszik városunk közönsége számára.

Értesítés. Van szerencsém értesíteni a Bőripar-szövetkezet t. tagjait, miszerint az igazgatóságnak a felügyelő bizottsággal együttesen hozott határozata alapján a végérvényesen megállapított mérleg szerinti osztalékot szövetkezetünk az arra jogosítottaknak, jelentkezésük alkalmával akadálytalanul kifizeti. Sz. Udvarhely, 1899. június 24. A Bőripar-szövetkezet. Gróf Lázár Ádám, ig. elnök.

Tanonczok vizsgája. A helybeli alsófoku iparos iskola tanulóinak évszáró vizsgálatá csütörtökön június 29-én d. u. 2-6 órakor lesz a régi városház nagytermében. E vizsgálatra az érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Erdélyi munkások Oláhországban. Csak a hetekben közöltünk volt hosszabb cikket a leányoknak Oláhországba való megszőktetésének védekezése ellen s most ismét egy másik szomorú hírről vettünk tudomást, a midőn erdélyi munkásokat csaltak át mindenféle hangzatos ígéretekkel lelketlen vállalkozók. Még ez év elején történt, hogy Maros-Ujvárról a sóbányából sóvágókat, számszerint negyvenet, egy oláhországi vigécz fényes ígéretekkel elkábítva a határon átszőktetett. Dolguk nagyon rosszul folyhatott mivel a napokban itt az udvarhelyi járásban tartóztatták le őket, mint munkanélküli csavargókat, teljesen agyonéhezve, lerongyolódva. Vallomásuk szerint alig kerestek meg naponta 50-70 krt s így hát ot-tani megélhetésük lehetlenné volt téve, a mi aztán arra kényszerítette, hogy ismét vissza szőkjenek ide Magyarországra, a hol a munkásokat nem tekintik kutyáknak. A munkások illetőségi helyükre Maros-Ujvárra lettek tolonczolva. Az ilyen szomorú példán az idegenbe vágyó, elbolondított székely munkásaink okulhatnak, mert már nagyon rég lejárt annak az ideje, amidőn a munkásoknak Oláhország Eldorádó volt.

Roth G. Ármin fényképész neve már csak azon ténykedéséről is elég ismeretessé vált volna városunk közönsége előtt, a midőn Sebesi Ákos koll. főgondnok szinte életnagyságu mellképét a ref. kollegiumnak ajándékozta; azonban kitűnő fényképeivel azok egész precziz kivitellével azelőtt már általánosan feltűnt. Roth fényképész műtermét Segesvárról csak bizonytalan időre helyezte át városunkba, a melyet olyannyira rövidre szabott, hogy már a jövő hó 3-án el is utazik. Mindazok tehát, a kik jó fényképhez óhajtanak jutni, nála addig minden időben levétethetik magukat.

Irodalom.

Az Ország-Világ előfizetési ára negyedévre csak 2 frt és ha valaki félévre előfizet, az karácsonykor ingyen megkapja az Ország-Világ karácsonyi almanachját, melynek bolti ára 2 forint. Előfizetési pénzek, az Ország-Világ kiadóhivatala, Hold-utca 7. küldendők.

A „Magyarország” politikai napilap semmiféle magánérdeknek nem áll szolgálatában. Egyesek, soha meg nem tántorodó, bátor irányának a legnagyobb érdeme van abban, hogy a közszellem hazánkban megváltozott és a kormányzati irány jobbra fordul. A „Magyarország” hirszolgálatá páratlanul áll a magyar journalisztikában, az összes többi lapokat mege-

lőző kitűnő forrásokból szerzett értesüléseivel. A „Magyarország” előfizetési ára 14 frt, félre 7, negyedére 3 frt 50 kr, egy óra 1 frt 20 kr. Legcélzesebb az előfizetési pénzeket postautalványon küldeni a „Magyarország” kiadóhivatalába.

Művelt ember ma már nélkülözheti az újságot nyáron sem, mint azt régebben hitték s meg is tették, hogy a mezei munkák vagy fürdőre utazás ürügye alatt egy időre megszüntették a lapjírását. A most bekövetkező fél év alatt is oly nevezetes események várhatók, — hogy csak Dreyfus kapitány új perét említsük, mely a rennesi hadbíró előtt június 17-én veszi kezdetét — hogy szinte elképzelni sem lehet oly embert aki fölöslegesnek találná ilyenkor az újságjírását. A Pesti Hírlap, mint rendszeresen ismét rendszeresen, ismét érdekes közleményeket tartogat az új előfizetési időszakokra. Mikszáth Kálmán hosszabb vidám elbeszélést közöl Krudy Kálmán csinytevéséi cím alatt. Jó lélekkel ajánlhatjuk minden olvasónk figyelmébe ezt a legjobban szerkesztett s legnagyobb terjedelemben (naponként 20—24, vasárnap 32—40 oldal) megjelenő napilapot, melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 20 kr, negyedére 3 frt 50 kr; a Párisi Divattal együtt negyedére 4 frt 50 kr., mely a Pesti Hírlap kiadóhivatalába (Budapest, V. Váci-körút 78.) czimezendő, ahonnan mutatószámokat ingyen is lehet kérni.

Szittyá dalok czimmal jelent meg egy kötet, amelynek legnagyobb részét népdalok foglalják le. Péterfi Tamás, a versek írója, nem ismeretlen a nagyközönség előtt. Költeményeinek egy részét meg is zenésítették s a most megjelentek is alkalmasak arra, hogy a zeneszerzők érdeklődését fölkeltsék. A kötet Marosvásárhelyen került a könyv piacra, s az egész napi sajtó tetszéssel fogadta.

Az állomásfőnök regénye. Besztróczy Szaniszló állomásfőnök reménytelenül szerette a gazdag regále-bérlő leányát, Juliskát. A leány apjának Besztróczy ellen az volt a fő kifogása, hogy beteges. És az állomásfőnök annak is látszott. Erősen megfogyott, nehéz köhögés kinozta s azonkívül folyton lehangolt és szomorú volt, jelűl annak, hogy nem egészséges. Már-már öngyilkosságra határozta el magát s revolverét zsebébe tette. Ekkor történt, hogy állomásán keresztül robozó gyorsvonat kupéja ablakából a „Mátyás Diák” egy száma ki, s Besztróczy lábai elé esett. Az állomásfőnök önkénytelenül az éczlap után hajolt, fölvette és olvasni kezdte, a minék az volt a következménye, hogy az eddig bus ember nevetni kezdett s az életet megkedvelte. A helyett, hogy öngyilkos lett volna, a „Mátyás Diák”-ra előfizetett, a mi azt jelenti, hogy ettől kezdve mindig vig volt. A jó kedv csodás hatással volt reá. Megerősödött, bizni kezdett, szellemes lett s olyan kedvező változáson ment át, hogy a regále-bérlő negyed év múlva szívesen hozzáadta Juliska leányát. Az esküvő mostanában ment végbe s egy boldog párral több van. Besztróczy most minden ismerősének azt ajánlja, hogy a „Mátyás Diák”-ra előfizessen, hozzá téve, hogy az előfizetési ára egy negyedrre 1 frt 50, s hogy kiadóhivatala Budapesten, Sarkantyus-utca 3 szám alatt van.

Legelőcsőb táplálék. Nem a Nestle-féle táplisztról vagy a Kathreiner maláta-kávéról van ezuttal szó, de nem is a pozsonyi kétszerültől vagy a Kassai sonkáról. Most az egyszerű kivételesen szellemi táplálékot ajánlunk t. olvasóinknak. A mai korban már ezt sem nélkülözheti senki, a ki csak egy kissé igényt tart arra, hogy felvilágosult embernek tekintessék. Mindezekhez nagyon olcsón és nagyon könnyen juthat az ember, ha megszerzi magának a közkeveltségnek örvendő „Budapest” képes politikai napilapot. Egy frt előleges beküldése mellett minden nap a házhöz szállítva kapja; há pedig annyi pénzt sem akar egyszerre kiadni, 4 krért megvásárolhat egy példányt bármelyik újságelárusítónál. mutatószámul egy-két példányt ingyen is küld a „Budapest” kiadóhivatala Budapesten, IV., Sarkantyus-utca 3. sz.

Közgazdaság.

A Trieszti Általános Biztosító Társulat. (Assicurazioni Generali) f. é. április hó 22-én tartott 67-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1898 évi mérlegek. A jelentés különösen kiemeli, hogy Hegedűs Sándor igazgató-tanácsos ur kereskedelemügyi miniszterre történt kinevezése folytán az intézet igazgatóságából kilépett, mely körülményről az igazgatóság a közgyűlés alkalmával következőképp emlékezik meg: „Tízelt Urak! Engedjék meg, hogy jelentésünk első helyén, rokonszenvünknek adjuk élénk kifejezést azon nagybecsült férfinak iránt ki Ő Felsége kegyéből megbízást nyert a magyar kereskedelmi miniszter magas és díszes állásának elfoglalására. Hegedűs Sándor rendkívüli tehetsége így teljes mértékben nyert elismerést és midőn ez örvendetes tényt Önökkel egyetemben őszinte megelégedéssel üdvözljük, mélyen tájáljuk egyúttal azon veszteséget, mely ezáltal intézetünkre hárul, mert társaságunk kénytelen lemondani ezen férfinak közreműködéséről, ki őt 16 éven át feltehető buzgó és becses támogatásban részesítette. Kérjük szíves felhatalmazásukat arra nézve, hogy az itt kifejezett érzelmeinkről az évi közgyűlésünk jegyzőkönyvében megemlékezhessünk”. Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1898 december 31-én. érvényben volt életbiztosítási tőke összegek 449,227.817 korona 22 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 19,100.562 korona 14 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 8,641.165 korona 59 fillérrel 114,696.532 korona 69 fillérre emelkedett. A tűz- és szállítvány-biztosítási ágakban a díj és illeték bevétel 27,135.669 korona 94 fillér volt, miből 11,372.530 korona 78 fillér viszonbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 15,763.139 korona 16 fillérre rugott, mely összegből 12,490.283 korona 14 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten a jövő évre vitett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege: 71,175.674 korona 21 fillér. Károkkért a társaság 1898-ban 26,527.284 korona 40 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 633,489 520 korona 86 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 118,390.059 korona 49 fillér esik, mely összeget a társaság 175,585 káresetben fizette ki. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 14,985.029 korona 98 fillérre

rúgnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereség tartalék, mely 5,250 000 koronát tesz ki az értékpapírok árfolyamin adózására alakított tartalék, mely az 1,604.315 korona 04 fillér külön tartalék, ugyszintén az évi nyereségből kihatított 903,418 korona 70 fillérrel 9,575.029 korona 98 fillérre emeltetett fel; továbbá felemlítendő még a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka. — Ezekon kívül fenn áll még egy 560,000 koronát kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 143,645.142 korona 28 fillérről 153,073.167 kor. 61 fillérre emelkedtek, melyek következő képen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 25,495.680 kor 45 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 13,126,433 kor. 54 fil. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 1,692,124 kor. 22 fil. 4. Értékpapírok 100,494,915 kor. 65 fil. 5. Tárca váltók 711,252 kor. — fil. 6. A részvényesek biztosított adós levelei 7,350,000 kor. — fil. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követeléseinek levonásával 4,202,761 kor. 75 fil. összesen 153,073,167 korona 61 fillér.

Ezen értékekből 43 millió korona magyar értékekre esik.

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában.

Sz. 960—t99.
tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A homoród-oklándi kir. jbiróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a sz.-udvarhelyi Székely egyleti első takarékpénztár végrehajthatóan Mester József muzsnai lakos végrehajtást szenvedő elleni 65 frt tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a sz.-udvarhelyi kir. törvényszék (hom.-oklándi kir. jbiróság) területén levő a muzsnai 162. sz. tjkvben lévő, A+ rész 349. 350. 355. hrsz belsőségre 175 frt 10 kr. 2196 frt hrsz. szántára 14 frt kikiáltási árban; továbbá a 207/1899. számú végzéssel a Simó Mihály nevére 563. számú tlkvben átírt 718/1 hrsz. szántóra 10 frt, 797 hrsz. szántóra 9 frt, 1937/a hrsz. szántóra 2 frt, 5687/2 hrsz. kaszálóra 2 frt, 6704 hrsz. szántóra 4 frt kikiáltási árban; továbbá a 108/99. tlkvi számú végzéssel 564 számú tjkvbe Zoltán Mózes nevére átírt 4859/2 hrsz szántóra 4 frt kikiáltási árban; továbbá a 110/899. tlkvi számú végzéssel az 505 sz. tlkvbe Mester József és neje Nagy Mária nevére átírt 846 hrsz. szántóra 2 frt, 954/1 hrsz. szántóra 3 frt, 2633/172. hrsz. legelőre 2 frt, 3039/a 3040/a helyrajziszámú legelőre 8 frt, 3380/a helyrajziszámú legelőre 9 frt, 3957/a erdőre 2 frt, 4395 hrsz. kaszáló 1 frt, 4604 hrsz. kaszáló 6 frt, 4614 hrsz. kaszáló 2 frt, 4700/1 hrsz. szántóra 3 frt, 4784/1 hrsz. szántóra 8 frt, 4975/a kaszálóra 4 frt, 5157 hrsz. kaszálóra 2 frt, 5218 hrsz. kaszálóra 4 frt kikiáltási árban; továbbá a 171/899. tlkvi számú végzéssel az 566 sz. tlkvben Kocs Gergely és Kocs Ferencz javára átírt 2069/a 2070. 2072. kaszálóra 18 frt, 2137 hrsz. szántóra 10 frt, 5122 hrsz. szántóra 3 frt, 5335 hrsz. szán-

tóra 2 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az özv. Mester Józsefné szül. Bartos Lidia javára bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jog ép-ségben tartása mellett elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi **augusztus hó 21-ik** napjának délelőtti 9 órájkor Muzsna község-házánál megtartandó nyilvános árverezésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-usa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság, mint tlkvi hatóságtól, Oklándon, 1899. márczius 7-én.

Konez Károly
kir. albiró.

588. szám.
f. 1899. vh.

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy székelyudvarhelyi kir. járásbiróságnak V. 62815—898 plg. számú végzése által Csik-szeredai Kassai Sándornak képviselve dr. Válcsek Ferenc ügyvéd által, sz.-udvarhelyi Sorbán Károly és neje Tamás Anna ellen 400 frt tőke járuléka iránti ügyben, alpereseknél Sz.-Udvarhely községben összesen 300 frt 80 krra becsült következő javai, u. m.: Két drb politirozott 1-es ajtó schiffon, egy töltött fekete bőrrel bevont háttas divány, egy polituros ráamáju tükör, egy függő olajos lámpa, egy kerek festett kopott asztal és még 6-tól 20 tétel alatti ingók Sz.-Udvarhelyen alperesek házában tételenként, esetleg tömegesen is **1899. július hó 24-én** délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen el fognak pdatni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendő, esetleg a becsáron alul is a többet ígérőknek el fognak adatni alap és felülfoglalatók részére is kitűzöttnek jelentetik ki.

Az árverési feltételek a bíróság végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek vélnék, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverezés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyujtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasíthatni.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól. Sz.-Udvarhelyt, 1899. június hó 19-én.

Biró Sándor, s. k.
kir. végrehajtó.

235—1899. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A székelyudvarhelyi m. kir. állami kő- és agyagipari szakiskola felügyelő-bizottsága ezennel nyilvános élelmezési árlejtést hirdet, következő feltételek mellett:

1. A szakiskolánál 40—45 tanuló élelmezéssel látandó el. (Részletes étlap az igazgatói irodában megtekinthető).

2. Az ételek kiszolgáltatása 1899. évi szeptember hó 1-én kezdődik és tart 11 hónapon keresztül, vagyis július hó végéig.

3. Az élelmezési díjak (II. és III. fok) bélyeges nyugta ellenében, havi utólagos részletekben fizetnek ki.

4. **Az árlejtés 1899. évi július hó 10-én délelőtt 10 órakor tartatik meg**, az iskola igazgatói irodában, mely alkalommal az élelmezés a legelőnyösebb ajánlattevőnek, **három egymásutáni évre** (vagyis 1902-ig) adatik ki és az e tárgyban szerződés nyomban meg is köttetik.

5. A főzéshez való helyiséget és takaréktűzhelyet az iskola, élelmezőnek rendelkezésére bocsátja. A főzéshez szükséges tűzifát, valamint a szükségelendő konyhai felszerelést, élelmező saját költségén köteles beszerezni.

6. Minden pályázó legkésőbb folyó évi június hó 10-én délelőtt 8 óráig — bánatpénz gyanánt — 200 frt készpénzt, vagy ennek megfelelő értékpapírokat tartozik az iskola házi pénztárába letenni, mely összeg az élelmezés biztosítására, a szerződés aláírásakor 400 frtra lesz kiegészítendő.

Székely-Udvarhelyt, 1899. évi június hóban.

A felügyelő bizottság.

Triesti általános biztosító-társulat.

KIADÁS

ASSICURAZIONI GENERALI. Nyereség- és veszteség-számla az A. mérleghez. Elemi-biztosítási ág (1898.)

BEVÉTEL

Table showing financial statements for the 'Elemi-biztosítási ág (1898.)' with columns for 'korona' and 'fil' and rows for various insurance categories like 'Kárfizetések', 'Üzleti kiadások', etc.

Nyereség- és veszteség-számla a B. mérleghez. Élethbiztosítási ág (1898)

Table showing financial statements for the 'Élethbiztosítási ág (1898)' with columns for 'korona' and 'fil' and rows for categories like 'Eseméyes biztosítások', 'Fizetések visszavárárolt kötvényekért', etc.

VAGYON

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1898. december 31-én.

TEHER

Table showing the balance sheet 'Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1898. december 31-én.' with columns for 'A tétel neve', 'A', 'B', and 'Összesen'.

Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Costi János J. H., Dr. Levi J., Graf Papadopoli Miklós, Roman Jacur Manó, Segré V., Vante Fortunat. A vezértitkár: Richetti Ödön.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti ügynökségnél kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adatként és élet-, tűz-, szállítvány- és üvegbiztosítások az Assicurazioni Generali, jégbiztosítások a Magyar jég- és viszontbiztosító részv. társaság és baleset elleni biztosítások az Első o. ált. baleset elleni biztosító-társaság számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

Ügynökség:

Rösler és Gábor.

Székely-Udvarhely.